
Udział Polski w Światowej Federacji Pracowników Naukowych

Przegląd Socjologiczny / Sociological Review 9/1-4, 455-456

1947

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

przez grupę intelektualnych socjalistów z H. Hutchinson'em i S. Webb'em na czele. H. Hutchinson zapisał w testamencie 9000 funtów na szkołę, a słynna para socjalistycznych pisarzy Sidney Webb i jego żona Beatrice Webb, opracowali pierwszy jej program, kładąc nacisk na szkołę ekonomii. „Zdecydowali oni..., — pisze Cole — że w tej nowej instytucji nie będzie się uczyć wyłącznie socjalizmu, ani żadnego „izmu“, i że nauka w niej nie będzie oparta o żadną doktrynę. Wiedzieli, że zwycięży doktryna ekonomiczna i polityczna, którą uznali za zdrową...” Charakteryzując L. S. E. w chwili obecnej, Cole pisze: „Obecnie dwaj najbardziej znani ekonomiści wśród grupy profesorów, Hayek i Robbins, są to wybitni przeciwnicy socjalizmu i obrońcy krańcowej teorii ekonomicznej „laissez faire...“ „Nie do mnie należy sądzić, — pisze dalej Cole — czy Sidney Webb miał rację, czy się mylił i czy mądrze postąpił, używając pieniędzy Henryka Hutchinsona na to, by dać podwalny L. S. E., zamiast fundować socjalistyczne kolegium... Lepiej jest stosować taki obiektywizm, ponieważ próby skłonienia słuchaczy do poglądów wykładowców wywołałyby prawdopodobnie wprost przeciwną reakcję. Słuchacze oczekują obiektywnej wiedzy, i chętniej kształtują własne poglądy w dyskusji między sobą, niż przyjmując gotowe poglądy „wyjęte z ust“ swoich profesorów“. W innym numerze „Głos Anglii“ (29.III,1947 r.) daje artykuł Margaret Cole pt. „Sidney i Beatrice Webb“.

Udział Polski w Światowej Federacji Pracowników Naukowych

Światowa Federacja Pracowników Naukowych. Federacja ta stworzona w 1946 r. jest organizacją nowego typu; zreszta ona łączy pracowników naukowych różnych krajów, a jej zadania i cele nie pokrywają się z programem żadnego z dotychczas istniejących towarzystw naukowych o charakterze międzynarodowym. Powstanie Federacji pozostaje w ścisłym związku zarówno z rozwojem współczesnej nauki, a w szczególności dyscyplin przyrodniczych, jak z wydarzeniami ostatnich dziesięcioleci w dziedzinie życia gospodarczego, politycznego i społecznego. Doniosłe odkrycie naukowe posuwające naprzód wiedzę teoretyczną w połączeniu z ogromnym wzrostem możliwości praktycznego zastosowania rezultatów badań przyczyniły się do podniesienia prestiżu pracowników naukowych w społeczeństwie, a zarazem do obudzenia wśród uczonych poczucia społecznej odpowiedzialności. Doświadczenia ostatniej wojny światowej, wynalazek bomby atomowej i świadomość związaną z tym niebezpieczeństwem oraz możliwości skłoniły pracowników naukowych różnych narodów do zrzeczenia się w międzynarodowej organizacji. Na kongresie zwołanym w lutym 1946 r. w Londynie przedstawiciel British Association of Scientific Workers podał inicjatywę utworzenia światowej federacji wszystkich związków naukowych; inicjatywa ta zyskała poparcie UNESCO oraz delegatów wszystkich stowarzyszeń reprezentowanych na zjeździe. Cele nowopowstałej Federacji określa statut opracowany przez British Association of Scientific Workers, który mówi, iż zadaniem Federacji i poszczególnych jej członków — związków jest: „dążenie do jak najpełniej-

szego wyzyskania zdobyczy nauki dla zapewnienia pokoju i dobrobytu ludzkości, a w szczególności do wyzyskania pomocy nauki dla rozwiązania palących problemów naszej epoki... popieranie międzynarodowej współpracy w dziedzinie nauk ścisłych i technologii... czuwanie nad zachowaniem wolności badań naukowych i dążenie do ich koordynacji na terenie międzynarodowym i w obrębie poszczególnych krajów... popularyzacja wiedzy i szerzenie uświadczenia co do jej społecznej roli wśród ludności wszystkich krajów... Osiągnięcie ściślejszej integracji nauk przyrodniczych i społecznych... podniesienie społecznego, zawodowego i ekonomicznego stanowiska pracowników naukowych... zachęcenie pracowników naukowych do brania czynnego udziału w życiu publicznym i budzenie w nich świadomości własnej odpowiedzialności wobec postępowych sił działających w społeczeństwie". W inauguracyjnym zebraniu Federacji, które odbyło się w Londynie dnia 20—21 lipca 1946 r. brali udział przedstawiciele organizacji naukowych 14-tu krajów; wśród członków założycieli Federacji znajdują się między innymi stowarzyszenia naukowe Ameryki, Anglii, Chin, Czechosłowacji, Francji, Indii i Szwecji. W skład Rady Wykonawczej Federacji wchodzi: Fryderyk Joliot, jako przewodniczący, J. D. Bernal jako wiceprzewodniczący, P. Bonet-Maury i R. C. Murray jako sekretarze honorowi, W. A. Wooster jako skarbnik honorowy, ponadto sześciu przedstawicieli regionalnych reprezentujących Europę, Daleki Wschód, Bliski Wschód i Indie, Amerykę Południową i St. Zjednoczone A. P. oraz Brytyjską Wspólnotę Narodów. Generalnym sekretarzem Federacji jest J. G. Crowther.

Udział Polski w Federacji, nie jest jeszcze ustalony. Na przeszkodzie stoi rozczłonkowanie zawodowego ruchu pracowników naukowych i brak jednolitej organizacji zawodowej, która obejmowałaby wszystkich pracowników naukowych w Polsce. Na konferencji w Londynie w roku 1946 pracowników naukowych polskich reprezentował z ramienia Sekcji Szkolnictwa Wyższego Z.N.P. dr Józef Obrębski, docent socjologii Uniwersytetu Warszawskiego, zastępca profesora Uniwersytetu Łódzkiego. Członkiem Komitetu Wykonawczego Federacji z krajów słowiańskich jest prof. medycyny J. Belehradek, Rektor Uniwersytetu w Pradze Czeskiej i socjalistyczny poseł parlamentu czeskiego.

Odczyt o Społecznych Powiązaniach Nauki. Dnia 19 października 1947 r. w Instytucie Socjologicznym w Łodzi odbył się odczyt p. J. G. Crowthera pt. **Social Relations of Science** (Społeczne powiązania nauki). Pan J. G. Crowther jest generalnym sekretarzem Światowej Federacji Pracowników Naukowych (World Federation of Scientific Workers) z siedzibą w Londynie. Pan Crowther jest pisarzem i publicystą interesującym się specjalnie historią nauk i społecznym zagadnieniem nauki. W tym zakresie opublikował on kilkanaście książek, między innymi: *The Social Relations of Science* (Społeczne powiązania nauki), *Soviet Science* (Nauka radziecka), *Famous American Men of Science* (Sławni amerykańscy uczeni), *British Scientists of the XIX Century* (Brytyjscy uczeni XIX w.).